

Centraal Planbureau

CPB Notitie | 21 september 2011

Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting 2012 ChristenUnie

Op verzoek van de ChristenUnie

CPB Notitie

Aan: Tweede Kamerfractie ChristenUnie

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510
2508 GM Den Haag

T (070) 3383 380
I www.cpb.nl

Contactpersoon
M.H.C. Lever

Datum: 21 september 2011

Betreft: Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting ChristenUnie

1 Inleiding

Het CPB heeft op verzoek van de ChristenUnie de ex-ante budgettaire effecten in 2012 van een aantal wijzigingsvoorstellen voor de begroting 2012 gezien. Uitgangspunt vormen de kabinetsvoorstellen in de Miljoenennota 2012, zoals deze door het CPB in de MEV 2012 zijn verwerkt. Wijzigingsvoorstellen in de tegenbegroting worden afgezet tegen het huidige voorgenomen beleid; terugdraaien van een ombuiging van het kabinet betekent daarom een intensivering. De rapportage beperkt zich tot de ex-ante budgettaire effecten voor 2012. Voor berekeningen van de korte termijn macro-economische en koopkrachteffecten ontbreekt de tijd. Bovendien geven deze korte-termijneffecten een onvolledig beeld.

Een tegenbegroting bestaat uit een aantal wijzigingvoorstellen op de plannen van het kabinet. Bij de analyse is mede gekeken naar de uitvoerbaarheid van de plannen per 1 januari 2012, indien het kabinet de wijzigingen zou overnemen. Gezien de korte voorbereidingstijd tot 1 januari 2012 betekent dit, dat mogelijk niet alle plannen van de ChristenUnie in de analyse van de tegenbegroting worden meegenomen.

2 Wijzigingsvoorstellen van de ChristenUnie

2.1 Ombuigingen

De ChristenUnie buigt 2,3 mld euro om op de collectieve uitgaven. Hiervan betreft 0,2 mld euro financieringsverschuivingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht.

Sociale zekerheid

- De ChristenUnie voert een vermogenstoets van 50.000 euro in voor de kinderopvangtoeslag, de zorgtoeslag en het kindgebonden budget. De vermogensgrens van de huurtoeslag wordt daarnaast verhoogd tot hetzelfde bedrag. De netto ombuiging is 0,2 mld euro.
- De ChristenUnie versimpelt de vaststelling van alimentatie. Doordat alleenstaande ouders in de bijstand hierdoor meer alimentatie ontvangen, dalen de bijstandsuitgaven met 0,1 mld euro.

Tabel 2.1 Ombuigingen de ChristenUnie, 2012 (prijzen 2011, mld euro)

Naar beleidsmatig cluster	
Sociale zekerheid	0,5
w.v. vermogenstoets toeslagen	0,2
versimpeling vaststelling alimentatie	0,1
verrekenen ontslagvergoeding met ww-uitkering	0,1
aftoppen aow-partnertoeslag	0,1
schuldhulp	0,0
Zorg	0,3
w.v. preferentiebeleid geneesmiddelen	0,2
overig: normsalarissen zorgbestuurders	0,0
Onderwijs	0,1
Openbaar bestuur: waaronder topsalarissen	0,1
Veiligheid: strafwaartafrek en grenstoezicht	0,1
Bereikbaarheid: minder aanleg wegen	0,7
Milieu: invoering vliegbelasting buitenlanddeel	0,3
Overige uitgaven	0,0
Totaal netto collectieve uitgaven (gecorrigeerd)	2,0
Financieringsverschuivingen	0,2
w.v. stringenter beleid nieuwe medische technologie	0,1
vergoeding per ligdag voor ziekenhuizen	0,1
Totaal EMU-relevante uitgaven	2,3

- De ChristenUnie verrekent de ontslagvergoeding van personen met een ww-uitkering deels met hun uitkering en voert door middel van een bonus een prikkel in voor werkgever en werknemer om snel werk te zoeken. Dit levert per saldo 0,1 mld euro op.
- De ChristenUnie topt de aow-partnertoeslag af voor de hoogste inkomens. Dit levert 0,1 mld euro op.
- De ChristenUnie vergroot de uitgaven aan schuldhulp, waardoor het beroep op overige voorzieningen afneemt. Per saldo bespaart de ChristenUnie 0,01 mld euro.

Zorg

- Op het gebied van de geneesmiddelen wil de ChristenUnie het preferentiebeleid bij zorgverzekeraars bevorderen door ook clusters van geneesmiddelen toe te laten waarvoor de werkzame stof niet altijd 100% identiek is. De verwachte besparing bedraagt ruim 0,2 mld euro.
- De ChristenUnie wil de normsalarissen voor zorgbestuurders verlagen (0,04 mld euro).
- Verder voert de ChristenUnie een stringenter beleid met de toelating van nieuwe medische technologie tot het pakket (financieringsverschuiving).
- Verzekerden betalen voortaan 5 euro per ligdag voor de gemaakte hotelkosten in ziekenhuizen (financieringsverschuiving).

Onderwijs

- De ChristenUnie draait de invoering van centrale uniforme toetsing terug (0,1 mld euro), vermindert de uitgaven aan de professionalisering van onderwijspersoneel en draait de invoering van prestatiebeloning terug.

Openbaar bestuur

- De ChristenUnie verlaagt de norm voor topsalarissen in de collectieve sector (0,02 mld euro).

Veiligheid

- De ChristenUnie bespaart 0,1 mld euro op veiligheid door verkorting van gevangenisstraf bij uitvoering van taken, het doorberekenen van de kosten van grenstoezicht en het omzetten van taakstraffen in boetes.

Bereikbaarheid

- De ChristenUnie bezuinigt 0,7 mld euro op de aanleg van wegen.

Milieu

- De opbrengst van de vliegbelasting komt deels ten laste van buitenlandse luchtvaartmaatschappijen en wordt als ombuiging geboekt (0,3 mld euro).

Overige uitgaven

- De ChristenUnie bespaart 0,1 mld euro door het verrekenen van politietoezicht bij voetbal via een opslag op de ticketprijzen, het verhogen van boetes en een bezuiniging op topsport.
- Daarnaast zijn de lagere belastingopbrengsten als gevolg van de lagere normsalarissen voor zorgbestuurders en de lagere topsalarissen in de collectieve sector onder de post overig opgenomen.

Financieringsverschuivingen

- Een stringenter beleid met de toelating van nieuwe medische technologie tot het pakket leidt tot een financieringsverschuiving van ruim 0,1 mld euro.
- Verzekerden betalen voortaan 5 euro per ligdag voor de gemaakte hotelkosten in ziekenhuizen. Dit is een financieringsverschuiving van 0,1 mld euro.

2.2 Intensiveringen

De ChristenUnie trekt 2,7 mld euro uit voor extra uitgaven. Hiervan betreft 0,1 mld euro financieringsverschuivingen. Tabel 2.2 geeft een overzicht van deze intensiveringen.

Sociale zekerheid

- Het terugdraaien van de bezuiniging op de huurtoeslag door de kwaliteitskorting onder en boven de aftoppingsgrenzen niet met 10%-punt te verhogen kost 0,1 mld euro.
- De ChristenUnie draait de maatregelen van het kabinet op het kindgebonden budget terug, waardoor de bedragen per kind gelijk zijn aan die in 2011. Daarnaast verhoogt de ChristenUnie de kinderbijslag voor de jongste kinderen. Dit kost in totaal 0,1 mld euro.
- De ChristenUnie trekt 0,1 mld euro extra uit voor sociale werkplaatsen.
- De ChristenUnie verhoogt de uitgaven aan leer-werktrajecten met 0,1 mld euro.
- De ChristenUnie verhoogt het bes-fonds met 0,01 mld euro.

Zorg

- De ChristenUnie wil 0,3 mld euro extra storten in het wmo-fonds, zodat de gemeenten meer armslag krijgen voor uitvoering van de wmo.
- De ChristenUnie wil 0,1 mld euro extra uitgeven om aan de groeiende vraag naar pgb's te kunnen blijven voldoen.
- De volgende groepen wil de ChristenUnie niet in de wmo onderbrengen maar in de awbz houden: specialistische begeleiding van cliënten met een zintuiglijke handicap en met complexe niet-aangeboren hersenletsel, verder cliënten die nu nog aanspraak maken op kortdurend verblijf, en tenslotte chronisch psychiatrische patiënten. De kosten hiervan bedragen 0,1 mld euro.

Tabel 2.2 Intensiveringen de ChristenUnie, 2012 (prijzen 2011, mld euro)

Naar beleidsmatig cluster	
Sociale zekerheid	0,4
w.v. geen kwaliteitskorting huurtoeslag	0,1
verruiming kindgebonden budget en kinderbijslag	0,1
sociale werkplaatsen	0,1
leer-werktraject	0,1
overig	0,0
Zorg	0,6
w.v. bijdrage wmo-fonds	0,3
investeren pgb-fonds	0,1
schuif awbz-wmo	0,1
overig: waaronder mantelzorgfonds	0,1
Onderwijs	0,3
w.v. vakopleidingen	0,1
taal- en rekenonderwijs	0,1
overig	0,1
Overdrachten aan bedrijven	0,0
Veiligheid: waaronder vrijwillige brandweer en meer agenten	0,1
Defensie: meer militairen	0,2
Bereikbaarheid	0,6
w.v. investering openbaar vervoer	0,3
invoeringskosten spitsheffing	0,2
overig: waaronder investering in de afsluitdijk	0,1
Milieu: ecologische hoofdstructuur en duurzame visserij	0,1
Internationale samenwerking: ontwikkelingssamenwerking	0,3
Overige uitgaven: waaronder pleegzorg	0,1
Totaal netto collectieve uitgaven (gecorrigeerd)	2,6
Financieringsverschuivingen	0,1
w.v. financieringsschuiven zorg	0,1
Totaal EMU-relevante uitgaven	2,7

- De ChristenUnie investeert in het mantelzorgfonds, de eerste lijnszorg (verloskundigen en huisartsen) en wil bovendien de gecombineerde leefstijl interventie voor iedereen toegankelijk houden. Hieraan wordt in totaal ruim 0,1 mld euro extra uitgegeven.

Onderwijs

- De ChristenUnie vergroot het budget voor vakopleidingen met 0,1 mld euro.
- Voor het bevorderen van het taal- en rekenonderwijs verhoogt de ChristenUnie de lumpsum financiering van scholen met 0,1 mld euro.
- De ChristenUnie versterkt het programma transfer onderwijs en arbeidsmarkt en voegt middelen toe aan de lumpsum financiering van het primair en voortgezet onderwijs voor het onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen en leerlingen met een leerbeperking. Dit kost in totaal 0,1 mld euro.

Overdrachten aan bedrijven

- Voor het bevorderen van internationaal ondernemen door het mkb trekt de ChristenUnie 0,02 mld euro uit.

Veiligheid

- De ChristenUnie vergroot de uitgaven aan veiligheid met 0,1 mld euro. Dit betreft een verhoging van de vergoeding voor de vrijwillige brandweer en een uitbreiding van de politie (ca. 500 meer agenten). Daarnaast worden de 500 animal cops weer reguliere agenten.
- De ChristenUnie maakt de ombuiging op de Montfransgelden ongedaan.

Defensie

- De ChristenUnie vergroot het aantal militairen met 1700 (0,2 mld euro).

Bereikbaarheid

- De ChristenUnie investeert 0,3 mld euro in het openbaar vervoer.
- De investeringskosten die zijn verbonden aan de door de ChristenUnie gewenste spitsheffing zijn 0,2 mld euro in 2012.
- De ChristenUnie trekt 0,1 mld euro uit voor de Afsluitdijk-plus. Daarnaast stelt de ChristenUnie middelen beschikbaar om de bezuiniging op de bdu-ov (brede doeluitkering openbaar vervoer) te beperken en de innovatieve binnenvaart te bevorderen.

Milieu

- De ChristenUnie vergroot de uitgaven aan de ecologische hoofdstructuur (ehs) met 0,2 mld euro en bevordert de verduurzaming van de visserij.

Internationale samenwerking

- De ChristenUnie draait de ombuiging op ontwikkelingssamenwerking deels terug (0,3 mld euro).

Overige uitgaven

- Hieronder vallen onder meer de hogere uitgaven aan pleegzorg (0,1 mld euro), uitstapprogramma's voor prostituees en het deels terugdraaien van de bezuiniging op de subsidie aan de patiënten- en gehandicaptenorganisaties.

Financieringsverschuivingen

- De ChristenUnie maakt de invoering van de eigen bijdrage in de geestelijke gezondheidszorg (ggz) ongedaan. Dit is een financieringsverschuiving van 0,1 mld euro.

2.3 Microlasten

Tabel 2.3 geeft een overzicht van de fiscale maatregelen van de ChristenUnie. Hieruit blijkt dat de ChristenUnie de EMU-relevante lasten met 0,4 mld euro verzwaaert. Na correctie voor financieringsverschuivingen resulteert een per saldo neutrale ontwikkeling van de microlasten, waarvan een lastenverzwaring voor bedrijven van 0,1 mld euro en een lastenverlichting voor huishoudens van 0,1 mld euro.

Milieu

- De ChristenUnie verhoogt de bpm opbrengst en past de indexatie voor bijtelling van lease-auto's per 1 januari 2012 aan. De lasten worden met 1,1 mld euro verzwaaert.
- Het invoeren van het algemene btw-tarief voor vlees verzwaaert de lasten met 0,7 mld euro.
- De ChristenUnie voert een heffing in op lozing van restwarmte, waardoor de lasten met 0,3 mld euro stijgen.
- De invoering van een landing- en take-off heffing levert een lastenverzwaring op van 0,3 mld euro (binnenland deel), waarvan de helft voor gezinnen en de helft voor bedrijven. Het buitenlanddeel is geboekt bij de ombuigingen.

Tabel 2.3 Lastenmaatregelen ChristenUnie, 2012 (prijzen 2011, mld euro)

Milieu	2,4	
w.v. BPM verhoging		1,1
vlees naar algemeen btw-tarief		0,7
invoering heffing lozing van restwarmte		0,3
landing- en take-off heffing		0,3
energiebesparingsaftrek		-0,2
verhoging energiebelasting		0,1
verlaging vastrecht		-0,1
overig		0,2
Inkomen en arbeid	-3,0	
w.v. lager belastingtarief 2e schrijf		-1,7
heffingskortingenprogramma oudere werknemers		-1,4
beperken hypotheekrenteaftrek		0,2
maximeren onbelaste woon-werkvergoedingen		0,2
beperken aftrekbaarheid pensioenpremies		0,2
goededoelendag		-0,2
fiscalisering AOW (incl. compensatie ouderen)		0,1
terugdraaien overdraagbaarheid algemene heffingskorting		-0,1
effect zorgmaatregelen op zvw-premies		-0,1
overig		-0,1
Vermogen en winst	0,2	
w.v. verhoging bankenheffing		0,4
stimulering samenwerking bedrijven en universiteiten		-0,2
overig		0,0
Overig	0,4	
w.v. invoering reclameheffing		0,4
verlaagd btw-tarief bouw		-0,3
verhoging accijns alcohol en tabak		0,3
verhoging assurantiebelasting		0,2
lagere overdrachtsbelasting woningen		-0,2
overig		-0,1
Totaal lastenmaatregelen (gecorrigeerd)	0,0	
w.v. huishoudens		-0,1
bedrijven		0,1
Financieringsverschuivingen	0,4	
w.v. intertemporele financieringsverschuivingen		0,3
financieringsschuif zorg		0,1
Totaal EMU-relevante lasten	0,4	

- De ChristenUnie voert een energiebesparingsaftrek in voor particulieren. Dit verlicht de lasten met 0,2 mld euro.
- ChristenUnie verhoogt de energieprijzen via een energiebelasting. Dit verzwaart de lasten met 0,1 mld euro.
- De ChristenUnie verlaagt het vastrecht voor consumenten, waardoor de lasten met 0,1 mld euro worden verlicht.

- De ChristenUnie introduceert een heffing op afvalverbrandingsinstallaties, schaft de afvalstoffenbelasting voor bedrijven niet af, worden energiezuinige kassen gestimuleerd, wordt de mrb-vrijstelling voor oldtimers beperkt tot auto's ouder dan 35 jaar, wordt een openruimteheffing geïntroduceerd en wordt een budgettair neutrale terugleververgoeding voor duurzame energie geïntroduceerd. Deze maatregelen samen verzwaren de lasten met 0,2 mld euro.
- De ChristenUnie voert een spitsheffing in van gemiddeld 15 ct/km. De lastenzwaring in 2012 is zeer beperkt door de benodigde tijd voor invoering. De structurele opbrengst is 0,2 mld euro.

Inkomen en arbeid

- De ChristenUnie verlaagt het belastingtarief van de tweede schijf. Dit heeft een lastenverlichting van 1,7 mld euro voor gezinnen tot gevolg.
- De ChristenUnie voert een heffingskortingenprogramma in voor oudere werknemers. Dit verlicht de lasten voor bedrijven met 1,4 mld euro.
- De ChristenUnie beperkt de aftrekbaarheid van hypotheekrente langs twee wegen. Ten eerste wordt de hypothecaire schuld waarover hypotheekrente mag worden afgetrokken begrensd op 750 000 euro in 2012. Ten tweede gaat de ChristenUnie voor de aftrekbaarheid van hypotheekrente, fiscaal gezien, uit van annuïtaire aflossing in 30 jaar. Deze maatregel geldt echter alleen voor nieuwe gevallen. In 2012 leidt dit pakket tot een lastenverzwaring van 0,2 mld euro.
- Het maximaliseren van onbelaste woonwerkvergoedingen levert 0,2 mld euro op.
- Door het beperken van de aftrekbaarheid van pensioenpremies tot 2,5 keer modaal worden de lasten verzwaaard met 0,2 mld euro.
- Versnelde fiscalisering van de aow-premie leidt tot een lastenverzwaring van 0,2 mld euro. Compensatie voor ouderen van versnelde fiscalisering van de aow-premie verlicht de lasten met 0,1 mld euro.
- De ChristenUnie draait de afbouw van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting deels terug. Dit kost 0,1 mld euro.
- De ChristenUnie voert premies voor werkgevers en werknemers in om gemeentelijke detacheringplaatsen te creëren. Werkgevers die hieraan meewerken, hoeven minder sociale premies te betalen. De netto lastenverzwaring van bedrijven is hierdoor voor bedrijven nihil en voor werknemers 0,1 mld euro.
- Een intertemporele financieringsschuif betreft het aftoppen van de pensioenaf trek tot 2,5 keer modaal. Dit levert in 2012 meer op dan structureel.
- De ChristenUnie introduceert een goededoelendag. Een werknemer in loondienst schenkt een vakantiedag, de opbrengst van een extra gewerkte dag of een aantal overuren aan een goed doel. Dit wordt fiscaal gestimuleerd met een lastenverlichting van 0,1 mld euro tot gevolg. Voor de werkgever geldt dat deze het verschil tussen brutoloon en nettoloon, bij gebruikmaking van de goeddoelenfaciliteit door de werknemer, niet hoeft af te dragen indien dit bedrag als gift wordt verstrekt. Ook dit is een lastenverlichting van 0,1 mld euro.
- Door de maatregelen van de ChristenUnie op het terrein van de zorg dalen de zvw-premies met 0,1 mld euro voor zowel gezinnen als bedrijven. Daarnaast leidt de lagere inkomensafhankelijke werkgeverspremie ertoe dat gezinnen 0,03 mld euro minder loonheffing betalen.
- Tot slot houdt de ChristenUnie de heffingskorting op groen beleggen in stand en worden de lasten verlicht van inwoners van de bes-eilanden. Dit kost in totaal 0,1 mld euro.

Vermogen en winst

- De ChristenUnie verhoogt de bankenheffing en voert een belasting op financiële transacties in. De lasten worden hierdoor met 0,4 mld euro verzwaaard.
- De ChristenUnie maakt samenwerking tussen bedrijven en het hoger onderwijs fiscaal aantrekkelijk. Dit verlicht de lasten voor bedrijven met 0,2 mld euro.
- Uitbreiding van de wbo verlicht de lasten met 0,1 mld euro.
- De ChristenUnie voert een extra dividendbelasting in. De belasting is gekoppeld aan criteria voor maatschappelijk verantwoord ondernemen en verzwaaert de lasten met 0,1 mld euro.

- De ChristenUnie verhoogt de extra heffingskorting voor groen beleggen naar 1,3%. Dit is een lastenverlichting voor gezinnen.

Overig

- De ChristenUnie voert een reclameheffing in. Dit betekent een lastenverzwaring van 0,4 mld euro.
- Verhoging van de accijns op tabak en alcohol verzwaart de lasten met 0,3 mld euro.
- De ChristenUnie verlengt de toepassing van het verlaagde btw-tarief voor de bouw tot eind 2012. Dit verlicht de lasten met 0,3 mld euro.
- De ChristenUnie verhoogt de assurantiebelasting met 0,2 mld euro.
- De ChristenUnie verlaagt de overdrachtsbelasting voor gezinnen en verlicht hierdoor de lasten met 0,2 mld euro.
- Onder de post overige maatregelen vallen de Maecenasregeling en een lastenverlichting voor organisaties waarvan alle bestuurders en werknemers vrijwilliger zijn. In totaal verlicht dit de lasten met 0,1 mld euro.

Financieringsverschuivingen

De financieringsverschuivingen om de aansluiting tussen de mlo en de EMU-relevante lasten te kunnen maken valt uiteen in een aantal onderdelen:

- Er is sprake van een intertemporele schuif als gevolg van het aftoppen van pensioenaf trek. Dit levert in 2012 meer op dan structureel het geval is. Deze intertemporele schuif loopt daarom niet mee in mlo, maar is wel EMU-relevant.
- Maatregelen op het terrein van de zorg hebben een financieringsverschuiving van 0,1 mld euro tot gevolg.

3 Ex-ante effect op EMU-saldo

De wijzigingsvoorstellen van de ChristenUnie impliceren bij de collectieve uitgaven 2,7 mld euro aan intensiveringen. Hiertegenover staan 2,3 mld euro aan ombuigingen. Ook in de sfeer van de collectieve lasten worden verschillende wijzigingen voorgesteld. Ook in de sfeer van de collectieve lasten wordt een aantal wijzigingen voorgesteld. De EMU-relevante lasten stijgen met 0,4 mld euro.

Tabel 3.1 Ex-ante budgettaire afwijkingen t.o.v. Miljoenennota 2012 (+ = EMU-saldo verbeterend)

	mld euro	% BBP
Ombuigingen	2,3	
Intensiveringen	-2,7	
EMU-relevante lasten	0,4	
Ex-ante effect op EMU-saldo	0,0	0,00

In de Macro Economische Verkenning 2012, waarin de kabinetsvoorstellen uit de Miljoenennota zijn verwerkt, is een EMU-saldo van -2,9% van het bbp gerapporteerd voor 2012. Ex-ante leiden de voorstellen van de ChristenUnie tot een ontwikkeling van dit saldo met 0,0 mld euro, ofwel 0,00% bbp. Het ex-post effect op het saldo, dus inclusief in- of uitverdieneffecten als gevolg van de macro-economische doorwerking van de maatregelen, is niet berekend.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
T (070) 3383 380

info@cpb.nl | www.cpb.nl

September 2011